

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lel
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 szeptember 28 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 223 szám

5686. Tisri 10

Jom Hakkippurim

Irta Perec Szmolenszkin

Az alábbi írás Perec Szmolenszkin, a híres héber író „Hathoch b'darké hachajim” című regényének egy részlete. A fordítás dr. Kohányi Rezső munkája.

Izráel szent napja ez: a megbocsátás és könyörület, a szeretet és fenséges érzelmek napja. E nap Izráel minden fiát egy nagy, közös érzésbe fogja össze a föld egyik szélétől a másik széléig.

Az örök bíró — ki népet teremtett a maga nevének hirdetésére — e napot önmaga kedvéért alkotta meg; önnön kedvéért, hogy megemlékezzenek róla és visszatérjenek hozzá a föld boldog gondtalanjai, akik gögös jólétükben megfeledkeztek alkotójukról, népükről és hitükről. De visszatérnek hozzá és keresik Istent e napon azok is, akiket a diaszporában idegen országokban gögös lábbal tipornak és nagy nyomorúságukban megfeledkeznek a segítség Isteneről.

E napon Izráel valamennyi fia egyformán áll Isten előtt: szemüket ég felé fordítva, egy nyelven, egyazon imákban öntik ki szívüket a szeretet és megbocsátás Istene előtt, aki együtt lakozik az elnyomottakkal. A bűnbocsánat ára nem ezüst, se arany, hanem a szív megindultsága, amint kiönti bánatát jóságos mennyei atyja előtt.

Es éle e nép a kerek földön, amely többet szenvedett volna Izráelnél? Van-e más nép, amelynek fenéig kellett kiürítenie a gyűlölet poharát, mert hirdette Isten törvényeit a népek között? Oh, mi sok a tenger habja; mily megszámlálhatatlan az ég csillagzata és a föld pora — és mértékük még sem elegendő mérték Izráel szenvedéseinek megméréséhez; csak hűséges tanúságtévként lehetnek Izráel szenvedésének. A tenger hullámai sokat tudnának mesélni arról, hogy Izráelnek hány gyermeke lelta halálát a hullámokban; az ég csillagai megmondhatják, hogy mint kellett elsötétedniök az Izráel számára rakott máglyáknak felszállott füstjéül és ha a föld pora megszólalhatna, be sokat mesélhetne arról, hogy mint itasult meg Jákob vérétől, csecsemők és gyermekek, ifjak és agok vérétől, akik az igazságért a mártírhálált választották a törvény csarnokaiban.

Jom hakkippurim a szövetség jele és annak bizonyossága, hogy ime él és erős még Izráel. Bármint dul is a vihar, bárhogy sivit is az orkán, bármennyire tördeli a világ cédrusait, — ereje a napig föl nem ér és fényét nem csökkenti.

E nap Jákob házának oltalma és védelme kezdettől fogva napjainkig. Ha volt is idő, amidőn megszorodott ellenségei lábbal tiporták, amidőn lelkének kincsétől megfosztották; ha volt is idő, amidőn a sirgödör kísértetei körüllegtek és ereje elalált gyilkosai között: soha hitét meg nem tagadta, mert megemlékezett erről a napról, amelyen teste kikapcsolódik az élet törvényei alól és átengedi helyét a magasbatoró lélek uralmának. És még azok is, akik csaknem teljesen elszakadtak tőle: az elveszett nyáj e napon visszatér és megbocsátást kér az engesztelés Istentől.

Ime e napon, amidőn könnyzapor tör elő a szemekből, borzalmas emlékek jelennek meg Izráel szemei előtt: fekete ruhába öltözött kísértetek, kik hosszú időn át törtek életére; a gyűlöletnek papi köntösbe öltözött követői, kik a rágalom nyilzaporát zudították rá kétreddéven át. Es vajjon megszólalt-e szerencsétlen népünk ajkán az átok és szidalom szava azok ellen, akik őt üldözték? Nem! Sohasem! E napon csak a megbocsátás és kiengesztelődés szava hallatszik. Izráel tisztá szív-
ből megbocsájt ellenségeinek, csak bizvást tudja

azt, hogy véget ért a rosszindulat, s nem fogják őt többé sanyargatni.

Izráel! Ha bűnöd nagyobb volna a tenger-nél és vétked több a föld poránál, akkor is megbocsájtva legyen vétked, mert áldozataid

száma, melyeket Isten oltárára hoztál nagyobb bűneid számánál. Hiszen nem bárány, sem ökör volt a te áldozatod, hanem önnön gyermekeid — ezért megbocsájtatik neked és bűnben meghagyatnak üldözőid.

Mossul zsidó és keresztény lakosságának egységes nyilatkozata

Arab alattvalók akarnak lenni Mossul zsidói és keresztényei

(Genf, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mossul keresztény és zsidó lakosságának egységes bizottsága a népszövetségi megbízotthoz és a népszövetségi tanácshoz a következő tartalmu tiltakozó táviratot intézte: „Mi zsidók és keresztények, Mossul városának lakói, akik a Népszövetség által ide delegált határmegállapító bizottsággal tárgyalásokat folytattunk, tiltakozunk a bizottság ama passzusai ellen, amelyek Mossul zsidó és ke-

resztény lakosságának magatartására vonatkoznak. Az egész világ előtt ismétljük: semmi körülmények között nem vagyunk hajlandók visszatérni a török kormány lehetetlen járma alá. Arab polgárok vagyunk és az arab Irak lobogója alatt akarunk békeességben élni muzulmán testvéreinkkel. Kérjük tehát a Népszövetséget, vegyék tudomásul ezt a kívánságunkat, amelynek teljesítésétől függ az egész ország általános jóléte.”

Hivatalosan is elismerték a jeruzsálemi héber egyetemet

(Jeruzsálem, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A palesztinai kormány ma rendeletet adott ki, amelyben a jeruzsálemi egyetemet, mint zsidó kulturintézményt, hivatalosan is elismerte. Ugyancsak akreditálta a kormány az egyetem tanári karát. Az elismerésről szóló dekrétum a napokban meg fog jelenni a hivatalos lapban, héber, angol és arab nyelven. Az egyetem diplomáit ezeketán a brit birodalom valamennyi országában nosztrifikálni fogják. A kormány dekrétumának hiteles szövegét közölni fogják az összes európai, amerikai, valamint a kairói és a bombayi egyetemekkel.

Kun Béla kísérté el Rákosit a magyar határig

Egy magyar parasztagazda csempészte át Ausztriából. A bécsi kommunista kongresszus az eszperantistákkal egyidejűleg folyt le.

Rákosi el van készülve a kötéláltali halálra

(Budapest, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros politikai életének lázas érdeklődése mellett folytatta ma a vizsgálóbíró Rákosi Mátyás volt népbiztos kihallgatását. Rákosi teljesen nyugodtan viselkedik, a kérdésekre kimérten válaszol és mindenben meg gondolt magatartást tanusit.

— Egy pillanatig sem reménykedtem, amikor most legutóbb átjöttem a határon, — mondotta — hogy újra ki fogok kerülni Oroszországba. Jól tudom, hogy tettemért kötéláltali halál vár rám, de ez nekem most már teljesen mindegy. A kommunista eszmét nem árulom el, mert ha már fizikailag meghalok, legalább ne haljak meg erkölcsileg az elvtársaim előtt.

A nyomozás kiderítette, hogy Rákosi Mátyás társaival együtt Péterfa községnél jött át Ausztriából. Az átszökésnél ifjabb Pintér János, péterfai parasztagazda segített nekik. Pintér üzletszerűen foglalkozott a csempészéssel.

— Igenis, bevallom — folytatta Rákosi vallomását, — azért jöttem Magyarországra, hogy a bolsevista propagandát megszervezzem. Moszkvában Kun Bélával már régebben megalakítottuk a magyarországi kommunista pártot. Az is igaz, hogy augusztusban kongresszust tartottunk Bécsben, amelyen Kun Béla személyesen is jelen volt. A kongresszus egyidejűleg folyt le az eszperantisták kongresszusával, ugyanabban a teremben. Ezért sikerült észrevétel nélkül tárgyalnunk. A detektívek azt hitték, hogy mi is eszperantisták vagyunk. Mikor most átjöttem a határon, Kun Béla elkísért egészen Péterfáig, ahol érzékenyen elbucszott tőlem és még utánam kiáltotta: — „Sok szerencsét!” — Pénzünk bőven volt, mert a szovjet bécsi képviselői gyakran utaltak ki számunkra nagyobb dollár- és fontösszegeket.

A kihallgatást vezető vizsgálóbíró ezután megkérdezi Rákositól, hogy élnek-e még a szülei.

— Nem tudom, nem érdekel — feleli. — Csak az eszme érdekel, amelynek szolgálatába állítottam életemet.

— Nem félt visszajönni az országba? Hiszen jól tudja, hogy felségstérségtől kezdve a gyilkosságig mindenféle büntetékkel vádolják és körözik.

— Mindennel tisztában voltam. Tudom, hogy amennyiben mostani feladatomban nem sikerül, az életembe kerülhet. Eddig ötször voltam Magyarországon, kétszer Pesten és háromszor vidéken. De egyszer sem fogtak el. Most azonban, ezt hízeltetés nélkül mondhatom, kalapot emelek a pesti rendőrség előtt, amely az utóbbi időben, ugyilátszik, sokat fejlődött. Lelkiismeretfurdalást érzek, hogy nem dolgoztam elővigyázatosabban. Pedig tudtam, hogy ha most elfognak, nem cserélnek ki még egyszer, mert Oroszországban már alig van fogoly.

— Milyen közelebbi részleteket tud a bolseviki szervezkedésre vonatkozólag?

— Semmit nem tudok. Egyáltalában nem tudok semmit. Nem is adok semmiféle felvilágosítást. Vallomást sem teszek. Legfeljebb néhány észrevételt közölhetek azokról a kérdésekről, amelyeket hozzám feltettek.

Rákosi kihallgatását holnap délelőtt folytatják. Ugyanakkor fogják kihallgatni Weinberger Zoltánt is, akit tudvalevőleg Rákosi lakásán tartóztattak le.

Bécs, szeptember 26. Az osztrák rendőrség ma házkutatást tartott Landler Jenő volt népbiztos lakásán, ahol azonban semmiféle kompromittáló iratot nem találtak. Landler kihallgatása során tagadta, hogy Kun Béla Bécsben járt volna. Ezzel szemben a budapesti rendőrségnek hiteles értesülései vannak arról, hogy Kun Béla még most is Bécsben tartózkodik.

Bukarest, szept. 26. (Rapid.) Bécsből érkezett magántávirat cáfolja azokat a híreket, mely szerint Kun Béla nem régen ott volt és a kommunistákkal megbeszélést folytatott.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Veland

— Gerhardt Hauptmann legújabb drámája —

A hamburgi Deutsches Schauspielhaus színpadán a napokban került bemutatásra a már életében halhatatlanná lett nagy német drámaírónak Gerhardt Hauptmannnak legújabb drámája, mely a „Veland” címet viseli. „Veland” természetesen azonos a német mitológia nagy fegyverkovácsával. Vagy legalább névleg azonos, mert a fegyverkovács alakját nagyon átkovácsolja Hauptmann, részben visszatérve a legenda legmélyebb és legkezdetlegesebb fekvéséhez, részben felhasználva a költői fantázia számára engedélyezett szabadságot. „Veland”, a durva óriás, akinek keze olyan finom, mint a tudós törpéé, nagy kárt okozott Harald Schönhaar király erdejében és ezért a széphaju Harald kegyetlenül büntette meg: elfogatta, elvágta lábának inait és rabszolga munkára fogta a béna óriást. „Veland” azonban az éjféli titokzatos sötétjében szárnyakat kovácsol magának és hiába bénította meg őt a kegyetlen király, menekülni fog a rabszolgásgátló, szárnyain a magasba emelkedve, de előbb bosszút akar állani a királyon. Olyan bosszút, amely még kegyetlenebb lesz az őt ért büntetésénél.

Akármielyen durva és goromba Veland, műhelyének vannak vendégei, akik eljönnek csodálni Veland művészetét. Jön a király két csodálatosan szép fia: ezeket Veland meggyilkolja, vérüket lecsapolja és amikor a király egyszer beszél hozzá, megkínálja a király fiainak vérével, a két fiu koponyájából faragott serlegben. A király gyanutlanul ajkához emeli a serleget és megissza fiainak véréit. Azután elvetődik Veland barlangjába a csodaszép Bödwild hercegnő, aki eleinte gyűlölettel néz a kovácsra, azután odaadja magát neki, de Veland csak bosszúért lihegve oldja meg Bödwild hercegnő övét. . . Bosszu, vér, halál mindenfelé: nyomasztóan nehéz a levegő a drámában és elviselhetetlenül antipatikussá válik Veland alakja. Bödwild hercegnő a második felvonás végén még gyűlöli a kovácsot, a második és harmadik felvonás között szereti meg, a harmadik felvonásban pedig már Veland karjai között van, anélkül, hogy a közönségnek a leghalványabb sejtése volna arról, mi történt a felvonások között és miért következett be a megmagyarázhatatlan fordulat Bödwild hercegnő érzéseibe. Látomások népesítik be a színpadot, újból és újból felhangzik a láthatatlan hangok karéneke, morajlik a föld és mielőtt felszárnyalna a magasba Veland, kincsek röpülnek mindenütt a magasban láthatatlan szárnyakon.

Az természetes és az nem lehetett kétséges, hogy Hauptmann új drámájában is egymást érik a szép, mély, gazdag részletek. Így például megérzően hatalmas az a néhány tucat sor, amelyben a megbénított Veland siratja az elvesztett szabadságot, ellenállhatatlan szuggesztív ereje van annak a néhány másik tucat sornak, amely megszólaltatja Veland ujjongását a repülés titkának felfedezése és szabadulás lehetőségének visszaszerzése után. De még az ilyen sorok is néha homályosak, főleg pedig órákon át homályos marad az a kérdés: miért történik az, ami a színpadon játszódik le, mi az értelmük a különös eseményeknek, miért kell egész este követni egy gonosz, durva óriás kegyetlen bosszújának véres utját.

Végül következik itt és ott néhány szintén nem egész világos szó, amely megmagyarázza a Veland dráma jelentését és szimbolikáját. A magyarázatra igen nagy szükség volt, mert enélkül bajos volna megtalálni a dráma titkának kulcsát.

SZIRMAI REZSŐ: MENEKÜLŐ LELKEK. (Fővárosi könyvkiadó Budapest, kiadása). Új író könyve, illetve regénye, mely Móricz Zsigmond nyomdokain haladva, a naturalizmus eszközeivel rajzolja meg a magyar kisvárosi és falusi élet szellemi és fizikai nyomorúságát. Egy csizmadiamester és nyμφomanikus felesége nászából — a szerző minden különösebb biológiai indoklás nélkül — érzékeny, szép, finom leánygyermek éllete fakadzik ki, különös emberpalánta, aki már eleve

arra van rendeltetve, hogy a falu butasága, a proletári állatiaság légköre letiporja benne a magasabb emberi érdeklődés virágait. Boriska — így hívják a hősnőt — titokban olvasott könyvek hatása alatt szembefordul a konok és mindig kegyetlen tradíciókkal és öreg tanítója házába menekül egy falusi Don Juan karjai elől, aki azonban szintén csak ideig-óráig látja benne az emberi törekvések hősnőjét s végül is nászt ül vele, letipró, megsemmisítő nászt. Boriska alakja mellett a zsidó tanító alakja tornyosodik ki, egy a békeévek zsidó intellektuális szimbolizáló alak, aki nyitott szemekkel látja a magyar falusi élet állati igénytelenségeit és fájának örök nyugtalanságával próbálja élesztgetni a megmozdíthatatlan lélek-sarát. Természetesen elbukik. Boriska szerelme ehhez a zsidó tanítóhoz láncolódik, aki végül is feladva az ideálokat, forró csókok nászában pihenteti el élete nagy keserveit.

Ez a regény rövid vázlat. Nem egészen hihető, nem éppen a megfigyelések realitásaiból szőtt mesyéken haladó mese, azonban a részletek rajzában erős, majdnem mesteri kezek szövik-bontogatják benne az élet rejtelmeiből és hatalmas köhéziós törvényekből összetevődő szárait. Hibája a műnek, hogy igen sok helyen apriorisztikus elgondolásokkal operál, az életet igyekszik holmi romantikus színekkel korrigálni. Különösen a zsidó tanító elzüllése, iszákosságba való fordulása van merőben önkényesen, vagy helyesebben: irrórealisan motiválva. Talán legelőbb, legszuggesztívebb, legéletosebb alakja a regénynek. Mohos Ábel, a nyugalmazott, tultengő életerőtől duzzadó falusi tanító és a vértitkos forróságaitól üzött, majd a kispolgári morál kemény sziklatalaján lábát brutálisan megvető anya alakja. Szirmai Rezső igen erős szemléletű író, világképe azonban nem egységes, megfigyelései, rokonszenvei olykor hibás konkluziókba torkollanak. Am színei frissek, égők, sugarasak, nyelve tropikus hévtől fűtött és egyéb írói tulajdonságai is arra predesztinálják, hogy a mai dekadens, könnyűvéru pesti irodalom véérébe egységes sejtéket ömleszen át.

A „Menekülő lelkek” izlées, előkelő kiadásban jelent meg és kapható az Uj Kelet könyvosztályában is. (s)

Anglia visszahívta Genfből gyarmatügyi miniszterét

(Genf, szeptember 26. az Uj Kelet tudósítójától.) A mossuli kérdésben ma váratlan változás állt be, amennyiben az angol kormány táviratilag visszahívta gyarmatügyi miniszterét, aki harciasan próbálta elintézni a mussuli kérdést. Anglia most elhatározta, hogy ebben a kérdésben komoly tárgyalást kezd Törökországgal és a tárgyalás vezetésére egy semleges állam diplomatáját kéri fel. Az iraki tartomány delegációja tegnap este innen Londonba utazott.

Golitzin herceg szerint

II. Miklós orosz cárt nem végezték ki és Londonban él

A cikk szerint él a Romanov-család többi tagja is

(Páris, szeptember 26. az Uj Kelet tudósítójától.) Párisba emigrált orosz ellenforradalmárok hivatalos lapjának legutóbbi számában szenzációs tartalmú közlemény látott napvilágot. A cikket Golitzin-Muradlin herceg írta, aki cikkében nem kevesebbet állít, mint azt, hogy II. Miklós cárt 1918 július 17-én Jakaterinburgban nem végezték ki és a cár ma is él, még pedig Londonban, ahol incognitóban tartózkodik.

A fantasztikusnak látszó híradást egyedül az a körülmény látszik igazolni, hogy Golitzin herceg állítását nem kaphatta a levegőből és valódiságának igazolására a következőket írja:

— Meg vagyok győződve, hogy nemcsak II. Miklós cárt, de a Romanov-család többi tagja is életben van. Ez a közlés ma már nem

olyan veszélyes a minden oroszok cárijára nézve, hiszen a mai orosz kormány is tud már erről (?), csak arról nincs tudomása, hogy hol tartózkodik a cár, de senki sem tudja és senkinek sem szabad ezt addig tudni, míg a megfelelő idő el nem érkezett, hogy II. Miklós ismét kiléphessen a világtörténelem színpadára. A bolsevik kormány maga is meg van győződve, hogy a cár megöletéséről szóló hír hazugság és eljön majd az idő, hogy mindenki megtudhatja, amit mi már tudunk.

A cikk monarchista körökben óriási feltűnést keltett és egyes körök vegyes érzelmeikkel fogadták. Különösen Cirill nagyhercegre nézve jelent csapást Golitzin közlése, aki tudvaleg legreménytelenebb aspiránsa volt eddig az orosz cári trónnak.

Kinek az állampolgársági felebbezése vár elintézésre

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 26. az Uj Kelet tudósítójától.) A Zsidó Jogvédő Iroda az alant következőkkel fejezi be azon kolozsvári lakosok neveinek a közlését, akiknek a saját maguk, akár más által beadott felebbezésük a kolozsvári táblán vár elintézésre:

Reicher Lázár, özv. Ritter Ilona, Rosenfeld Antal, Rosenberg Mór, Rizel Simon, Révész Lajos, Roth Márton, özv. Rosenberger Róza szül. Grünfeld, Rosenberg Olga, szül. Steiner, Rosenbaum Paula, Rados Mór, Rosenbaum Sára, dr. Roth Hugó, özv. Rosenfeld Dávidné, szül. Nossin Hani, Ritók Lajos, Rabecabel Béni, Rizel Mundl, Révész Andor, Renner Adolf, Ruvinski Rafael, Rosenberger Irén, Radó Janka, Roth Ignác, Rosenberg Smil, Rosenberger Simon, özv. Rosenthal Fanji, Rosenfeld Mózes, Réder Lipót, Rosenberg Armin, Róth Jakab, Rosenberger Béni, Rosenberger Mózes, Reiter Mendel, Rosenfeld Farkas, Rónai László, Rosenfeld Antal, Róz Benjamin, Rabl Gyula, Reichenstein Elek, özv. Rác Jakabné, Rozenzweig Herman, Roschitz Lipót, Rosner József, özv. Reinherz Adolfné, özv. Rosenberg Dávidné, Rosenberg Jenő.

Schwartz Sámuel, Surányi István, Schwalb Benjamin, Schwartz Herman, Schwalb Emanuel, Steinberger Salomon, Steinberger Adalbert, Steiner Mór, Szatmári Béla, Stern Mórné,

Stark Betti, Schein Adalbert, Székely Béla, Salgó Dezső, Simon Imre, Sielberstein Izsák, özvegy Steiner Károlyné, özvegy Sámson Elekné, Steinberger Izsák, Szatmári Dezső, Steiner Olga szül. Rosenberg, Székely Arpád, Szeghő Jenő, Steinberg Márkus, Sipos Dávid, Schwalb Jakab, Stark Zoltán, Sarkadi Strasser Gusztáv, özvegy Schwartz Izidorné szül. Luzetig, Salomon Dezső, Stern Albert, Schreiber Adolf, Stern Miksa, Steiner Miksa, Spéter Mózes, Schwartz Jakab, Schwartz Izidor, Schmerholz Nadler Herman, Schwartz Lajos, Surányi Adalbert, Sössel Lajos, Schwartz Dávid, Spitzer Jakab, özvegy Simon Julia szül. Zuckermann, Salamon Farkas, Schwalb Herman, Spielmann József, Sámson Maris, Simon József, Schwartz Dávid, Stern Mózes, Salamon Mihály, Steiner Miksa, özvegy Schechter Abrahamné, Schreiber Ernő, Salamon Albert, Schwartz József, Schneider Mózes, Schwartz Ilona, Stern Edmund, Schwartzberger Mendel, Schwartz Szeréna, Stern Adolf, Schwartz Mayer, Spielmann Elek, özv. Sjelbermann Záli, Schwartz Jenő, Steinfeld Aron, Simon Károly, Sigall Abraham, Stern Lajos, Szőke Lajos, Salamon Izsó, Sielberg József, Salamon Aurél, Spiegel Dezső, Steiner János, Schönhaus Miksa, Siovits Mendel, Spielmann Miksa, Stern Imre, özv. Salamon

Ilona, Schreiber Adalbert, Seemann Ilona, Seemann Adolf, Schaltzinger Adolfné, Schwartzdor, Springer Miksa, Salamon Mária

Tischler Zsigmond, Tischler Sarolta, Tischler Veronika.

Ungár Alfréd

Vértés Sándor,

hály, Virág Lajos,

Andor, Weizner János

Weisz Mózes, özvegy

ger Manó, Weisz

Vilma, Weisz Men

Salamon, Weisz László

traub Sámuel, Weisz

Wolff Simon, Weisz

mos, Weinstein Gábor

Pepi, Weingartner

berger Bernát, Weisz

Julia, Weisz Zsigmond,

Márton, Weisz János

Márton, Wasserman

Matild, Sarolta, Wiesl

Eizig.

Zuckermann Ágoston

ger Brunó, Zimmermann

Sámuel.

Meghall Mór

des Akiba című

(Berlin, szeptember 26. az Uj Kelet tudósítójától.)

Tegnap német irodalomnak Fischer Verlag kritika

tek át azoknak az irodalmi kiadóknak

világhírű kiadó nagyművét adta ki a Fischer

közül feltűnt a zsidó című drámája.

A német irodalom Heimann lelkiismeret

Sok fiatal író számára helyes utját, kiadót

gondja volt arra, hogy doktól mentesen éljen

Ottó Flake, Hans Relegkiválóbbjai neki jelenhettek.

Heimann maga az az elbeszélő prózát írt

a „Wintergespinnst” című regényében

széles rétegekben ézenfelül számos kritik

legtöbbje a „Neues Heiman

Heimann nem tartoz mondanivalóit súlyos

amelyeken sokáig el Prózája éppen ezért

akik az írásművészet több élvezetes.

haris

mélyen

Kötött ha

den sz

Flohr-har

szinber

Muszin ha

szinber

Cérna-mu

szinber

Selyemfátyo

minde

BL

Blaukeryt

A legjobb haris

Kristály

kelmetestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj

Szövőgyárak és kereskedők figyelmébe!

Festünk

szintartóan bármilyen színre pamut, gyapju és mű-

selyem fonalat. Fonalfehérités. Kereskedőknek adjusztálva.

Telefon

Nagybani festésnél áronedmény! 500

Ilona, Schreiber Adolf, Schwartz Mózes, Spielmann Ilona, Seemann Károly, Steinbach Károly, Schaltzinger Fülöp, özvegy Seemann Adolfné, Schwartz Sándor, Steiger Ernő Nándor, Springer Miksa, Schwartz Ottó, Simon Sámuel, Salamon Mózes, Spatz Rezső.

Tischler Zsigmond, Tabovits Elza, özvegy Tischler Sarolta szül. Brecher, Tessler Jenő, Tischler Veronika.

Ungár Alfréd Ernő, Ungár József Sámuel. Vértessándor, Wexler Ignác, Vidor Mihály, Virág Lajos, Werzberger Sámuel, Vida Andor, Weizner Abraham, Weizner Mendel, Weisz Mózes, özvegy Wej Gyuláné, Weinberger Manó, Weinstein Abraham, Weinberger Vilma, Weisz Mendel, Werber Elías, Weingert Salamon, Weisz László, Weisz Sándor, Weintraub Sámuel, Weisz Sándor, Weisz József, Wolff Simon, Weisz József (szabó), Wolff Vilmos, Weinstein Gyula, Weisz Herman, Weisz Pepi, Weingartner Eszter, Weisz Izsák, Weiszberger Bernát, Weinmann Rozália, özvegy Weisz Julia, Wiener Ella, Weisz Márton, Weisz Zsigmond, Weinberger Ferenc, Weisz Márton, Weisz Jakab, Weisz Miklós, Weisz Márton, Wassermann Izsó, Wieder Mózes, Wolff Matild, Sarolta, Weisz Aron, Weisz József, Wiesel Eizig.

Zuckermann Áron, Zóbel Gyula, Zwillinger Brunó, Zimmermann Abraham, Zommer Sámuel.

Meghalt Móriz Hermann a Weib des Akiba című dráma szerzője

(Berlin, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap meghalt itt Móriz Heimann, a német irodalomnak érdekes, erős egyénisége. A Fischer Verlag kritikusa volt és az ő kezén mentek át azoknak az írásoknak a kéziratjai, akiket ez a világhírű kiadó nagygyá telt. Ő maga is több művét adta ki a Fischer Verlag útján, amelyek közül feltűnt a zsidó tárgyú „Weib des Akiba” című drámája.

A német irodalom rendkívül sokat köszönhet Heimann lelkiismeretes kritikai munkásságának. Sok fiatal író számára megmutatta a fejlődés helyes útját, kiadót szerzett számukra és mindig gondja volt arra, hogy az író lehetőleg napi gondoktól mentesen éljen hivatásának. Ernst Weiss, Ottó Flake, Hans Reisinger, az új német irodalom legkiválóbbjai neki köszönhetik, hogy műveik megjelenhettek.

Heimann maga a drámán kívül erősen művelte az elbeszélő prózát is, amelyek közül egy novellája, a „Wintergespinnst” irodalmi körökben és a közönség széles rétegeiben is méltó feltűnést keltett. Irt ezenfelül számos kritikai és filozófiai esszét, amelyek legtöbbje a „Neues Rundschau”-ban jelent meg. Heimann nem tartozott a „könnyed” írók közé, mondanivalóját súlyos találó kifejezésekbe öntötte, amelyeken sokáig elgondolkozott és sokat simított. Prózája éppen ezért kisé nehézkes, de azok számára, akik az írásművészetben mélységet keresnek, fölöttébb élvezetes.

Nagy

Harisnyavásár

melyen leszállított árkakkal

Kötött harisnya minden színben	26
Flohr-harisnya minden színben	53
Muszlin harisnya divat minden színben	69
Cérna-muszlin minden színben	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	125

BLATT

HÖTER 13

Divatkötetben és kottákban óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

A Tarbut valamennyi növendéke visszalépett a pótérettségi vizsgáról, a szombat miatt

A Tarbut növendékei memorandumban jelentették be, hogy a vizsgától visszalépnek. Az erdélyi zsidóság a királyhoz fordul orvoslásért

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban részletesen beszámoltunk a közoktatásügyi hatóságoknak arról a megdöbbentő intézkedéséről, amellyel a pótérettségi írásbeli vizsgáját a bűnbánás szombatjára helyezték. Tegnap utolsó kísérletként dr. Eisler Mátyás kolozsvári főrabbi intervenált Spacu érettségi vizsgabizottsági elnökkel, aki azonban kijelentette, hogy nincs módjában a rendelkezésén változtatni.

A Tarbut gimnázium végzett fiú és leány-növendékei, minthogy semmi körülmények között sem akartak lelkiismeretükön erőszakot elkövetni, mindannyian visszaléptek a pótérettségi vizsgától.

A Tarbut növendékek memorandumja

A Tarbut-növendékeknek ezt az elhatározását a tizenkét maturandus nevében dr. Klein Miksa az alábbi memorandumot hozta Spacu vizsgabizottsági elnök tudomására:

„Elnök Ur! A zsidó diákok tisztelettel bejelentik, hogy a mai napra kitűzött érettségi vizsgálatokon nem vehetnek részt, mivel a mai nap a „szombatok szombatja” és vallásunk törvényei fokozottan tiltják ezen a napon az írást.

Fájdalommal jelentjük, hogy nem vagyunk abban az erkölcsi helyzetben, hogy vallásunk szent törvényeit megszegjük. Minket úgy neveltek, hogy a szombat szentségét meg kell tartani.

A közoktatásügyi miniszter ur 99151/925. sz. rendeletével biztosította részünkre a vallás követelményeinek megtartását. A legnagyobb készséggel állunk bármely időpontban érettségi vizsgára, kivéve a mai napot és a szeptember 28-iki „Jom kippur” napját.

Kérjük elnök urat, ne vegye ez a lépésün-

El akarják halasztani a községi választásokat

A liberális korifeusok új elhelyezkedési lehetőség után néznek. Mégis Nagybánya lesz Szatmármegye székhelye

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette az „Uj Kelet” tegnap számban, hogy Bratianu Jonel miniszterelnök karlsbadi kurájáról hazaérkezett. A miniszterelnököt a kormány tagjai, de az ellenzék vezetői különös türelmetlenséggel várták, mert az ő hazaérkezésétől remélik, hogy a patánaság feszült politikai helyzet, vagy jobbra, vagy balra eldőlt.

Mióta a miniszterelnök Romániába érkezett, minden pillanata politikai tanácskozásokkal van lefoglalva. Szatmáron küldöttség várta a miniszterelnököt, amely Szatmármegye székhelyének Szatmárra való helyezését sürgette.

Ma délelőtt Brassóban Alexandru Constantinescu földmívelésügyi miniszterrel találkozott a miniszterelnök. Constantinescu kifejté abbéli nézetét, hogy nem kellene megejtetni a községi választásokat. Ezzel szemben Bratianu Jonel a megtartás mellett van, amit legjobban bizonyít Karlsbadból küldött távirati utasítása, hogy nyolc napon belül készítsék el a választói listákat. Ez a rendelkezés egyébként nagy elégedetlenséget keltett országszerte, mert ennyi idő alatt képtelenek a munkálatokkal elkészülni. Táviratilag több helyről be is jelentették ezt a belügyminisztériumnak.

Az ellenzéki lapok egyébként továbbra is igen komolyan veszik a kormányválságról kolportált híreket. A „Lupta” szerint a liberális korifeusok sejtik a kormány közeli bukását és igyekeznek a fontosabb vállalatoknál elhelyezkedni. Így George Popescu a Creditul Industrial igazgatója a Resitza élére kerül. Orghidan a kudzsii municó gyárvezérigazgatója lesz, míg Tancred Constantinescu minisztert a Banca Romaneasca élére fogják megválasztani.

Elsőjén már életbelép az új közigazgatási törvény

Bukarest, szeptember 26. A közigazgatási törvény végrehajtó bizottsága ma délelőtt is

ket olybá, mintha mi az állam törvényeit nem akarnók respektálni, hanem tekintse olyannak, hogy vallási törvényeink ezen a napon semmiképpen sem engedik meg nekünk az írást. Ép ezért tisztelettel kérjük, szíveskedjék jelen bejelentésünket a közoktatásügyi miniszter urhoz felterjesztetni, akit mély tisztelettel kérünk, méltóztatásuk részünkre más időpontot kitűzni. „Ezt a kérvényünket a zsidó jogvédő iroda útján terjesztjük elő.

Cluj, 1925. szeptember 25.

A Tarbut maturánsai.”

A király elé!

Dr. Klein Miksa a memorandum átnyújtása után beszélgetést folytatott Spacu egyetemi tanárral, aki kijelentette, hogy sajnálja a történeteket, amelyekben nem változtathat és sajnálja a Tarbut növendékeit, akik, szíveskedjék ezzel a lépésükkel egy teljes esztendő elvesztettek. Spacu felszólította a visszalépett zsidó hallgatókat, hogy befizetett vizsgadíjaikért jelentkezzenek nála.

Dr. Klein Miksa a sajnálatos ügyről a Rador útján a következő nyilatkozatot tette: Közvetlenül Jom kippur napja után érkezeltekre hívjuk egybe az erdélyi zsidóság vezető tagjait, hogy delegációt menesszünk a közoktatásügyi miniszterhez, valamint a miniszterelnökhöz és Duca külügyminiszterhez, aki legutóbb Genfben a kisebbségi jogok érvényesülésének szükségességét hangoztatta. Hiszünk, hogy eljárásunk eredményes lesz. Bár azok a zsidó diákok, akik nem a Tarbutban végeztek és buktak el, vizsgára állottak, a Tarbut növendékei között egyetlen egy sem akadt, aki megszegte volna legszentebb vallási törvényét. Amennyiben a minisztériumoknál teendő intervenció nem hozná meg a kívánt eredményt, a királyhoz fogunk fordulni.

folytatta ülését. A „Lupta” és az „Adeverul” szerint Dimitriának az a véleménye, hogy a jelenlegi 76 megyét redukálják 71-re. Ebbe a számba benne van a Bánát új beosztása, mely szerint Krassószörénymegyét ketté osztják Krassó megyére Oravitza székhellyel és Szörénymegyére Lugos székhellyel. Azonkívül az egyes megyék nevei a következő változást szenvedik:

Besztercenaszód helyett a megye neve Naszód lesz, Kolozs megyének Cluj, Alsófehérnek Alba, Szolnokdobokának Somes, Tordaaranyosnak Turda, és Marostordának Mures. Alba székhelye az eddigi Nagyenyed helyett Gyulafehérvár, Kisküküllő Dicsőszentmárton helyett Balázsfalva és Szatmármegyéé Nagykároly helyett Nagybánya.

Itt említjük meg, hogy Lepedatu kultuszminiszter ma délelőtt Kolozsvárra érkezett és résztvett egy értekezleten, melyen a megye összes primpretorai is jelen voltak. Az értekezleten Lepedatu hosszabb beszédben vázolta a primpretorok feladatát a törvény alkalmazásánál és figyelmeztette őket a közelgő községi választásokra.

A beszéd után Muresan prefektus két órán keresztül gyakorlati példákkal mutatta be a közigazgatási törvény egyes rendelkezéseit.

Lepedatu miniszter munkatársunknak arra a kérdésre, mikor léptetik életbe a közigazgatási törvényt, kijelentette, hogy minden valószínűség szerint már most elsőjén.

Negyvenezer francia vonul a druzok ellen

Damaszkusz, szeptember 26. A „Petit Parisien” szerint a druzok ellen nagy francia offenzíva indult meg, amelyben negyvenezer főnyi katonaság vesz részt. Az offenzívát negyvennégy tank, harminckét páncélaút és kétszáznegyvenkét repülőgép támogatja.

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás CZINK, Cluj

Az új választásokon abszolút többséggel fog győzni az angol munkáspárt

Nagy változások előtt az angol politikai élet

(London, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adott az Uj Kelet arról, hogy a legutóbbi angol pótválasztásokon a munkáspárt jelöltjei arattak győzelmet. Már ez a körülmény is igazolása volt annak, hogy az angol konzervatív párt eddig szilárdnak hitt talaja megingott és a tömegek bizalma ismét a munkáspárt irányában van kifejlőben.

Ujabb londoni jelentések már arról számolnak be, hogy az angol politikai élet nagy változások előtt áll és ma már világos konzervatív körök előtt is, hogy a konzervatív kormány politikája nem rokonszenves az angol tömegek előtt és ha az tovább folytatja ezt a politikát, akkor az új választások abszolút többséget fognak biztosítani a munkáspártnak.

Nincs kizárva az sem, hogy még a jelenlegi alsházban felborul a helyzet és Snowden átveszi a kormányt, arra az új többségre támaszkodva, mely ilyesformán alakulna ki.

A konzervatív pártszervezetek brightoni konferenciája rövidesen össze fog ülni és valószínű, hogy ennek határozata teljesen új irányba fogják vinni az angol politikát.

Az adóprés idegen javakat árverez el másnak adótarozása miatt

Könyörtelenül hajtják be az adóhátralékokat

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári városi adóhivatal a napokban felhívást bocsátott ki, melyben felszólítja az adózókat, hogy adóhátralékaikat haladéktalanul egyenlítsék ki, mert ellenkező esetben azonnal foglalást és árverést tesznek folyamatba ellenük. A felhívás közli azt is, hogy fizetési halasztást senki sem kaphat.

Anélkül, hogy bővebben akarnánk foglalkozni azzal a szisztematikusan kiépített könyörtelen adórendszerrel, melyet nálunk mindenki a saját bőrén érez, rámutatunk egy olyan visszás helyzetre, amely az ilyen gyorsütemű adóbehajtásoknál igen gyakran előfordul, még pedig rendszerint egy harmadik személy hátrányára.

Tudvalevő, hogy az adóhátralékok behajtásánál, amennyiben a kifizetésre vonatkozó felhívásnak a fél nem tesz eleget, végrehajtást foganatosítanak ellene. A foglalást eszközöz közeg anélkül, hogy meggyőződést szerezne arról, vajjon a lefoglalt tárgyak az adóhátralékkal tartozó fél tulajdonát képezik-e, a foglalást megejt. Eppen ezért igen gyakran megtörténik, hogy másnak a butorát, berendezését, vagy áruját foglalják le, mely esetben az illető tulajdonos igénykeresetet adhat be a pénzügyi adminisztrációhoz, ahol tárgyalást tűznek ki annak a megállapítására, hogy a lefoglalt tárgyak ténylegesen kinek a tulajdonát képezik.

Eddig rendszerint is volna a dolog, csak hogy a pénzügyi adminisztráció az igénykereset beadásáról nem értesíti a városi adóhivatalt, amely — miután a kiigénylésről hivatalosan tudomása nincsen — kitűzi az árverést, a holmit elköttyavetyélik, aztán ha a jogos tulajdonosnak kedve van kártérítési pert indíthat az állam ellen, vagy a városi adóhivatal ellen, ami végeredményben egyre megy, mert a kártérítési összeget legjobb esetben is csak évek múltán kaphatja kézhez, ha egyáltalában kap valamit.

Giurgiu adóhivatali főnök, akihez ebben a kérdésben felvilágosításért fordultunk, a következőket mondotta:

— Tényleg előfordulhat, hogy valakinek az adótarozásáért másnak a holmiját árvereztetjük el. Ennek oka az, hogy a pénzügyi adminisztráció, ahová az igényfelebbezések tartoznak, nem értesíti a városi adóhivatalt. Különben is az adminisztráció olyan hosszasan intézi ezeket az ügyeket, hogy a végleges elintézésig nem igen várhatunk. Legokosabb tehát, ha adótarozását mindenki rendezni igyekszik, miáltal felesleges költségektől és kellemetlenségektől mentesíti magát.

Az idegen holmik elárverezésének úgy lehet elejét venni, ha az igénykereset beadásáról másolatban külön értesítik az érdekeltek a városi adóhivatalt és a másolathoz csatolják a pénzügyi adminisztráció iktatószámát, mely esetben remélhető, hogy az árverés megtartását az adóhivatal felfüggeszti az igényper lefolyásáig. Természetesen sokkal egyszerűbb volna, ha ezt maga az adminisztráció végezné el és ugyancsak hivatalból értesítené az adóhivatalt arról is, hogy milyen eredménnyel végződött az igényper tárgyalása.

— Milyen adóhátralékokat hajtanak most be? — kérdeztük.

— A legtöbb adóhátralék még az előző

évekből származik, ezek befizetésére most semmi körülmények között nem adunk haladékot. Az ideai adóra azonban indokolt esetben ez év végéig mégis halasztást adunk, de csakis indokolt esetekben. Az ideai adóhátralékokra egyébként most bocsátjuk ki a szokásos felhívásokat, amelyek alapján a befizetéseknek meg kell történniük. Az előbbi évekből fenmaradt hátralékok összegéről a feleket nem értesítjük külön és ezért jól teszi a közönség, ha maga maga megérdeklődik az adóhivatalnál, hogy nincsen-e hátralékban, mert különben arra a kellemetlen meglepetésre ébredhet, hogy foglaltak és árvereznek nála, négy vagy öt év előtti adótarozásért.

Féltékenységi dráma egy bécsi autóban

Az öreg festőné és a fiatal báró szerelme

(Berlin, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német fővárost egy titokzatos bűneset tartja izgalomban. Tegnap a hajnali órákban a Charlottenburgban lakó Arnold Krane báró és Wilhelm Kuhnert világhírű állatfestő feleségét egy automobilban agonizáló állapotban találták. Mindkettőjüket bevitték a kórházba, ahol nem nyerték vissza eszméletüket és néhány óra múlva meghaltak. A tragédiáról a következő részletek tudódtak ki:

Kuhnerték szomszédainak már régóta feltűnt a festő feleségének az utóbbi időben való lehangoltsága. Nem lehetett megállapítani, vajjon a lehangoltság oka családi eredetű volt-e. Az asszony azonban később barátnője előtt bevallotta, hogy férjével nem él boldog házasságot.

Az eset úgy derült ki, hogy egy autotaxi vezetője megjelent a charlottenburgi rendőrségen és elmondotta, hogy a Spandau felé vezető uton autójában egy férfi és egy hölgy agyonlőtték magukat. A rendőrség azonnal kiszállt és megnézte a sebesülteket, akik alig adtak már magukról életjelt. Nyomban bevitték őket a kórházba, ahol Krane báró azonnal meghalt.

A nyomozás még ugyanazon a napon kiderítette, hogy Kuhnertné, aki negyvenkétéves volt, már huzamosabb ideje viszonyt folytatott a nálánál tíz évvel fiatalabb báróval, aki az inflációs időkben bankigazgató volt, két év óta azonban teljesen leért és minden foglalkozás nélkül élt. Az asszony tartotta ki a fiatal bárót, aki ezt azzal hálálta meg, hogy a kapott pénzekben egy másik nő támogatott. Amikor az öregedő asszony ezt megtudta, féltékenységgel állandóan kizárta a fiatalembert. Egy ilyen féltékenységi jelenettel zárta le mindkettőjük életét. A rendőrség megállapította azt is, hogy a gyilkosságot az asszony követte el. A revolvert az előző napon vásárolta és egy észrevétlen pillanatban két golyót a hűtlen szerető fejébe röpített, azután egy lövéssel önmagát ölte meg.

— Zsidó hetilap arab nyelven. A szíriai Beyruthban „El Ealam el Israeli“ címen arab nyelvű zsidó hetilap jelenik meg. Az újság most ünnepelte fennállása ötödik évfordulóját és ebből alkalomból díszszámot adott ki. A lap szerkesztője Selim Eljahu Man viszapillantást vet az utolsó fél évtized arab-zsidó közlelésére és megállapítja, hogy e tekintetben Szíriában és a közeli Mezopotámiában jelentős sikereket értek el, épügy Palesztinában is.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkelay János és dr. Marion Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 450 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

5686. Tisri 9.
1925. szept. 27.

Hétfő

5686. Tisri 10.
Jom kippur
1925. szept. 28.

Kedd

5686. Tisri 11.
1925. szept. 29.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeső ünnep miatt szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

— Dr. Friedemann Gyulafehérváron. Dr. Friedemann Adolf és neje a Keren Hajjeszód londoni direktóriumának delegátusai dr. Szőnyi G. az erdélyi K. H. vezetőjének kíséretében e hó 24-én az ottani akció megszervezésére Gyulafehérvárra érkeztek. A vendégeket az állomásu Fuchs Nándor hitk. elnök vezetésével nagyszámú közönség várta. A fogadtatáson megjelent a Nőegylet küldöttsége özv. Mendel Manoné elnök, az Aviva Abraham Száli, a Barisszia Reinfeld S. és a sómércsapat Ritta Sándor vezetésével. Az üdvözlő beszédek után hosszú kocsisor kísérte a kiküldötteket szállásukra. Este a zsinagógában népes gyűlés volt, amelyen Fischer Sándor főrabbi megnyitó beszéde után dr. Friedemann nagyszabásu előadásban ismertette a Palesztinamunka célját és fontosságát. Az előadás a jelenvoltagekra mély hatást gyakorolt. Csütörtökön este a „Dacia“ külön termében a hitközség teaestélyt adott a vendégek tiszteletére. Ez alkalommal a jelenvoltagek dr. Friedemann felszólítására megalakították a Nemzeti Szövetség alabuljai helyicsoportját, amelynek elnökül Löwe Gyulát, a Kereskedelmi Bank közkedvelt és agilis igazgatóját választották meg, akinek személye a csoport eredményes munkájának legjobb biztosítéka. Az alig kétnapos Keren Hajjeszód-akció 200.000 lejt eredményezett. A kiküldötteket munkájukban hathatósan támogatták Fuchs Nándor hitk. elnök, dr. Demjen, Löwe és dr. Deutsch urak.

— A pénzügyminiszter a tisztviselőfizetések emelését igéri. Bukarestből jelentik: Az a bizottság, mely a minisztériumok reorganizálásáról szóló javaslatot van hivatva előkészíteni, ma délelőtt Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnökletével ülést tartott. Bratianu Vintila hosszabb exozét mondott, melyben különösen a tisztviselőfizetésének kérdésében elfoglalt álláspontját ismertette. „Az egyes tisztviselő-kategóriák között — mondotta — nagy az aránytalanság a fizetésekben. Így például a tiszték és a bírák között. A jövő évi költségvetésből ezt a differenciát ki kell küszöbölni. A fizetés harmonizálását tekinti a legemlébber feltételnek a tisztviselőkérdés rendezésénél. A kormány a maga részéről mindent elkövet, hogy a fizetéseket javítsa, amit legjobban bizonyít, hogy a jövőre a költségvetésbe 3 milliárd többletet vettek fel erre a célra. Ami a retrogradolással kapcsolatban elterjedt híreket illeti, azokat kategorikusan megcáfolja. A fizetések alapját az 1914. évi fizetések fogják képezni valorizálva.“ Pénteken újabb ülést tart a bizottság, majd az azután való szerdán plenáris ülést tartanak a miniszterek és végleges formába öntik a költségvetést. Közlelebről bizottság alakul a lei valorizációs megállapításra.

— Nagy ünnepekkel fogadták az orosz flottát Konstantinápolyban. Bukarestből jelentik: Konstantinápolyból érkezett jelentés szerint az orosz flotta tegnap odaérkezett Lavin kapitány vezetésével. A flottát óriási ünnepek között fogadták. Az elhangzott üdvözlő beszédekre válaszul, Lavin Kemál pasát a törökök Leninjének nevezte, aki Törökországot demokratikus alapokra fektette. A flotta 9 órakor továbbutazott az olasz vizekre.

— Ki-
ciós „Elő-
gyermekvil-
kerül bem-
az Erdélyi
kellemes h-
letes, vidá-
kolozsvári
írják, cikke
kolozsvári
a legbájos-
adják elő-
kivül Varg-
növédeleket
lepkétánc-
legtehetség
mán Opera
gyermekek
világ nagy-
ságot felül-
tréfás jaz-
díjakkal, g-
tánc és ját-
sában részt
a rendezés-
* Väs-
esőbban f-
gében vásá-

— Ba-
dez a ke-
restből je-
diákok or-
négygyűlést
megadták,
meg a szül-
— Me-
cukrászt.
szám alatt
melynek ké-
egyre nagy-
az üzlet is-
rögöt lakás-
és bevezette

— Ors-
Bukarest
lesz Bukare-
általános ér-
és a munká-
vezérek egy-

— A t-
vényeszké-
ház panak-
A tábla teg-
kasztói ügy-
hagyja a tö-

Osvátl-
mindig fri-
dolatokkal
elhagyni k-
rabot, mel-
európai tá-
sem láthat-
nyakkal t-
tők között
izesebb sz-
jótékony
ránzáival
get alakít-
az utóbbi
és népszerű-
volna —

Hogy mié-
megvalósi-
rohamára
szépségein-
kek felé.
zong fel-
következik
Kálmán
lozsvár i-
íróklub t-
tartja meg-
is óriási é-
a bucsuko-
gének szí-
részesíti r-

— A-
nak ösz-
mányaik
A lengyel-
mán egye-
való tanít-
lengyel f-
szesíteni.

— **Kis Világ.** Ez a címe annak a szenzációs „Élő Gyermekujáság“-nak, amely a kolozsvári gyermekvilág és szülők óriási érdeklődése mellett kerül bemutatásra október 4-én, vasárnap délután az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Ujságíróklub kellemes helyiségében. Az Élő Gyermekujáság ötletes, vidám szövegét Gara Ákos szerkesztésében a kolozsvári napilapok szerkesztői és munkatársai írják, cikkeit, híreit, irodalmi részét, a legelőkelőbb kolozsvári cégekről szóló tréfás hirdetésait pedig a legbájosabb kisleányok és legügyesebb kisfiúk adják elő. A szenzációs Élő Gyermekujáságon kívül Varga Sándor torna- és tánctanár bájos kis növendékei mutatják be magyar, román, tót és lepletáncukat, továbbá *Ligeti József* balletmester legtehetségesebb tanítványa, *Singer Tercsi*, a Román Opera legkisebb szólótáncosnője produkálja a gyermekek előtt csodás művészetét. A gyermekvilág nagyszabású ünnepélye minden eddigi mulatságot felülmul. A ragyogó műsoron kívül még tréfás jazz band, gyermekszépségverseny értékes díjakkal, gyönyörű ajándékok kisorsolása, vidám tánc és játék lesz. Az Élő Gyermekujáság előadásában résztvevők névsorát legközelebb közölni fogja a rendezőség.

* **Vásznak** óriási nagy vásártétkban, legelőkelőbban **Heller Weisz & Molnár** kis helyiségében vásárolhatók.

— **Bacaumegyében népgyűléseket rendez a keresztény diákok szervezete.** Bukarestből jelentik: Ma és holnap a keresztény diákok országos szervezete Bacaumegyében több népgyűlést rendez. A népgyűléshez az engedélyt megadták, a prefektust felszólították, hogy tegye meg a szükséges preventív intézkedéseket.

— **Meggyilkoltak egy bukaresti görög cukrászt.** Bukarestből jelentik: A Belvelere 14. szám alatt már évek óta fennáll egy cukrászda, melynek két görög a tulajdonosa. Az utóbbi időben egyre nagyobb volt közöttük a differencia és emiatt az üzlet is elhanyagolódott. Tegnap az egyik görögöt lakásán halva találták. A társát letartóztatták és bevezették a nyomozást.

— **Országos szocialista értekezlet lesz Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Október 14-én lesz Bukarestben az ország szocialista frakciójának általános értekezlete, melyen a községi választások és a munkáskamarák ügyében fognak a munkászervek egységesen határozni.

— **A bukaresti tábla jóváhagyta a törvényszék felmentő ítéletét a Nemzeti Színház panamája ügyében.** Bukarestből jelentik: A tábla tegnap hirdette ki a Nemzeti Színház sikasztói ügyében az ítéletet, mely szerint helybenhagyja a törvényszék felmentő ítéletét.

— **Osváth Kálmán bucsukonferánsza.** A mindig friss ötletekkel és mindig jelentős gondolatokkal foglalkozó Osváth Kálmán végleg elhagyni készül Erdélyt, ezt a meddő földdarabot, melynek rusztikus izü levegőjében az ő európai távlatokra berendezett szemlélete sohasem láthatott igazi fényeket, mindig csak árnyakkal találkozhatott. A komolyszívű ébresztők között ő volt mindig a legéberebb, a legizesebb szavú; kiméletlen igazmondásában is jótékony és megragadó erejű férfiunk. Konferánszaival, írásaival iskolát teremtett, közönséget alakított, talán egyedüli íróember volt már az utóbbi időkben Erdélyben, aki presztizsére és népszerűségére egzisztenciát is alapíthatott volna — s mégis elmegy, elmegy közülünk. Hogy miért? Bizonyos, hogy nem reális tervek megvalósítása kedvéért, egzisztenciális légvárak rohamára sem indul. A kultúra és a világ vad szépségeinek mámore vonzza ismeretlen vidékek felé. Valahogyan a baudelairei végzet borzong felette: mindegy, hogy pokol, vagy ég következik, csak más, csak új legyen! Osváth Kálmán kedden este bucsuzik el végleg Kolozsvár intellektuális közönségétől. Az Ujságíróklub termeiben „Széchenyi arca“ címen tartja meg bucsukonferánszát, mely iránt már is óriási érdeklődés mutatkozik. Bizonyos, hogy a bucsukonferánszon Kolozsvár kulturaközönségének színe-java ott lesz és meleg ünneplésben részesíti majd a bucsuzó Osváth Kálmán.

— **A lengyel kormány két román diáknak ösztöndíjat ad lengyelországi tanulmányaik elősegítésére.** Bukarestből jelentik: A lengyel kormány felajánlotta, hogy két román egyetemi hallgatónak a lengyel egyetemen való taníttatását vállalja. Egyenkint havi 300 lengyel forint ösztöndíjban hajlandó őket részesíteni.

Kitört az utolsó évtizedek leghatalmasabb bányászsztrájkja

Az Alpine-Montan-társaság telepei tegnap óta nem dolgoznak. Az egész Érc-hegységben áll a munka. Epileptikusok, szivbajosok, kedélybetegek tömegei a sztrájkolók között

(Bécs, szeptember 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ausztria közgazdasági életét olyan súlyos megrázkódtatás érte a tegnapi nap folyamán, amely az egész országra katasztrófális kihatással lehet.

Tegnap reggel nyolc órakor ugyanis az Alpine-Montan társaság összes ausztriai üzemeinél leállt a munka.

Az Érc-hegység, amely tele van bányákkal, tegnap óta a pusztaság képét mutatja. Az összes tárnák elhagyottan állanak, a gépházák nem működnek és a munkások legnagyobb része elhagyta a telepeket. Szakértők véleménye szerint ez az üzembeszűntetés az utóbbi évtizedek legnagyobb bányászsztrájkját jelenti.

Az Érc-hegység telepein az utolsó napokban lázas izgalom uralkodott. A munkabérmozgalmak elérték tetőpontjukat és minden percben várható volt a sztrájk kitörése. Míg más társaságoknál a munkások óránkint tizennégyezer koronát kapnak, addig az Alpine-Montan bányászait mindössze kilenc-tízezer koronával fizetik. Szünet nélkül folytak a tárgyalások a munkások megbizottai és a bányavezetőség között, anélkül azonban, hogy eredményt tudtak volna elérni. Tegnap reggel

tizenötezer bányász tette le a kalapácsot. A szénvagonok ma már nem indultak és az a veszély fenyeget, hogy Ausztria szénellátása emiatt komoly veszedelembé jut. Ausztriának ebből a sarkából olyan tűz támadhat, amelyet nem egykönnyen lehet majd eloltani. Stájerország egész munkástársadama lábhoz rakott fegyverrel áll, készen arra, hogy egzisztenciális jogait a legelszántabban megvédje. Ebben a pillanatban mindenki azt reméli, hogy a kormány a

— **Olasz, francia, svájci mérnökök érkeznek Romániába a vasutak elektrifikálásának tanulmányozására.** Bukarestből jelentik: Január elsején több olasz, francia és svájci mérnök érkezik az országba, hogy az erdélyi vasutak elektrifikálását tanulmányozzák.

— **Eljegyzés.** Holländer Böske és Katz Samu Dej jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Kabát, kosztium és ruhaszöveteket csak Heller, Weisz & Molnár** kis üzlethelyiségében szerezhet be a legelőkelőbban.

* **20000 mérföld a tenger alatt...** Sokáig hihetetlennek űnt fel, elsősorban, hogy egy olyan gépet valaki alkotni tudjon, másodsor, hogy le van olyan bátor, vállalkozó ember, aki arra felül! É! akadt... *Nemo kapitány.* Ez a rejtélyes, bátor ember nem riadt vissza veszélytől, bajtól, s megtette ezt az utat és olyan elismerésben részesült, hogy Verne Gyula a híres ifjúsági regényíró kötetet írt róla, sőt a filmamatőrök felvették is készítették az egész expedícióról. Ha nem hízi, nézze meg vasárnap délelőtt a Színházban 11 és fél órakor!!

— **Az elit kommunisták felebbezése a bukaresti hadbírósság előtt.** Bukarestből jelentik: A legfőbb hadbírósság ma délelőtt tárgyalja a tavaly elítált kommunisták felebbezését. Ugyancsak ma tárgyalja a tavaly megszökött 16 kommunistavádolt ügyét is.

— **Kinevezték az új prágai román követet.** Bukarestből jelentik: A Monitorul Oficial mai száma közli Filodor külügyi államtitkárnak prágai román követévé való kinevezését.

* **Ivria Biztosító Rt.** az 1925. szeptember 24-én Dr. Adorján Ármán elnökle alatt tartott közgyűlésen a részvénytársaság igazgatóságának új tagjainul E. Brancovici, Az Agrícola Általános Biztosító Rt. vezérigazgatóját, M. Sanielevici, a Generala Általános Biztosító Rt. igazgatóját, felügyelő bizottság új tagjainul pedig Ch. Jacobovici a Generala Általános Biztosító Rt. igazgatóját, Dr. Tassy Betz László, a Generala Általános Biztosító Rt. erdélyrészi igazgatóját és I. Soitan igazgatót választotta meg. Az újonnan megválasztottak az Ivria Biztosító részvénytársaságát bíró Dacia-Románia, Nationala, Generala és Agrícola Általános Biztosító Részvénytársaságok reprezentánsai, akik ezen előző és hatalmas biztosító intézeteknek szoros

legközelebbi órákban közbe fog lépni és elejét veszi annak, hogy ez a hatalmas sztrájk országos méreteket öltson. Hogy a mozgalom idáig juthatott, annak egyik oka az, hogy a bányatársaság vezetői nem ismerték fel a kellő időben a helyzet komolyságát. A sztrájk az eddigi számítások szerint legkevesebb tizennégy napig fog tartani még abban az esetben is, ha a kormány megkísérli a közvetítést.

Az összes bécsi lapok külön tudósítókat küldtek ki az Érc-hegységbe, hogy a helyzetről jelentést tegyenek.

Az egyik nagy lap most rendkívül érdekes közléseket tesz arról, hány és hány súlyos beteg van a sztrájkolók és családtagjaik között.

Eszerint egyedül a jonawici bányák munkásai közül ketten epileptikusak, tizenhárman némák, harmincháromnak szervi szivbaja van, száz-tizenkettő borbajos, hatvanöt kedélybeteg, négy-százhatvan neuraszténias, ötszáz gerincsorvadásos, ötszáz tuberkulotikus, kétezeregyszáz anyagcsere zavarárokban szenved, kétezeregyszáz gyermeknek pedig angolkórja van. A munkások a legborzalmasabb viszonyok között élnek. Az egyik szűk szobában három ágy áll, amelyekben az apa és anya, egy tizenkilencéves és egy hatéves fiú és egy tizenhétéves leány alszik. Az ágy lábánál egy kétéves kisfiú és egy csecsemő fekszik. A padozaton patkányok és egerrek szaladgálnak. Az Alpine-Montan társaság összes munkásai így néznek ki. A lap leleplezése az egész osztrák közvéleményben óriási felháborodást váltott ki. A szakszervezetek ma külön ülésben foglalkoztak az Érc-hegység eseményeivel és a kormány azonnali beavatkozását követelték.

— **Repülőgépjárat Bukarest és Galac között.** Bukarestből jelentik: Október elsején Galac és Bukarest között repülőgépjárat indul meg. Egyelőre csak postaszolgálatot fog lebonyolítani és ha az idő kedvez, a hónap végével személyjáratra is berendezik. Az utat 55 perc alatt teszik meg. Naponkint két járat lesz, reggel 8 órakor és délután 4-kor.

* **Orgia, élvhajászat és gyönyörkérés** volt a régi orosz gárda főtisztjei egy részének a napi elfoglaltsága. Szeretkezéseikben egymást váltotta fel az uró és az egyszerű kis cselédleányka... Ha pénzszavarr állott elős az uró árok kimerültek — gondolt ki az ördög számtalan ná; utat is a gyenge, aljas és könnyértérmészett emberek részére... a Rivierán, Monte Carloban az olasz tengerparton: a menyországban... Szerelmes asszonyok... a címe annak az ideálisan szép rendezésű Goldwyn-filmnek, melyben egy enervált, orosz tiszt (Erich Stroheim) a leg-aljasabb esztökökkel akarja szeretőjévé tenni a csodaszép, bájos, széke kis Miss du Port. A film csak 3 napig látható a Színházban!!

* **Selymek, bélésárak és harisnyák** nagyon olcsón Heller, Weisz & Molnár kis üzlethelyiségében.

* **Ha a kereskedő mást akar adni, mint Beck-kávét,** utasítsa vissza azzal, „én nem veszek csak Beck-kávét, mert ez belföldön készül és az itteni munkást akarom pártolni.

Dr. COSMUTZA szanatóriuma

Ciuj-Kolozsvár, Fellegrár.

Klimatikus gyógyhely légzőszervi betegek számára. Diétás szanatórium cukorbeteg, vesebajos, köszvényesek részére. Vizgyógyintézet, elektromos kezelés. Naponta hétszer étkezés, állandó orvosi felügyelet. Napi ellátás 850 lej. Orthodox konyha.

KÖZGAZDASÁG

Külföldi hang Románia gazdasági helyzetéről A tulzott optimizmus következménye. A szénvámok válságba sodorják a fémipart

(Bécs, szeptember 26. Az Új Kelet tudósítójától.) Az osztrák közgazdasági sajtó élénken foglalkozik Románia aktuális gazdasági kérdéseiről. Mindenekelőtt a gabonakampány az, amely sokféle kommentálásra ad alkalmat. A lapok ismertetik a gabonakampányt megelőző híreket, amelyek nagyon kedvezően voltak. A vetések állásáról szóló jelentések után remélni lehetett rekord termésre, hatalmas kivitelre és beözönlő nyugateurópai valutákra. Mindenki megvolt győződve róla, hogy az idei termés az ország gazdasági szanálását fogja eredményezni. Ehelyett azonban a kormány minden kivitel lehetetlen vámmal megnehezíti, amellyel a CFR is felemeli a fuvardíjakat és ami még ennél is szomorúbb, nem bocsát megfelelő mennyiségű vagont rendelkezésre.

A földbirtokreform sok fogyatékoságának eredménye, hogy a produkció nem tud a külfölddel versenyezni. Mindezek a sajnálatos körülmények hozták, hogy Románia nemcsak, hogy ki nem szállíthatja gabonáját, hanem arra kényszerül, hogy Lengyelországból importáljon. Valszikor Európa gabonarakárának mondották Beszarabiát és most megtörtént a csoda, hogy Beszarabia és Románia más részeibe is nagymennyiségű lengyel gabona érkezett, amely jóval olcsóbb a belföldinél. Mig Romániában a kimondottan gabonaországban a buza ára 1050—1100 lej között váltakozik, addig Lengyelországban már 950—1000 lejért lehet buzát vásárolni. Minthogy a beviteli költségekhez az érték kétszázalékát és kétszáz lej vagonkénti illetéket kell csak hozzáadni, a lengyel gabona még a magas fuvar költségek hozzá számításával is három-négy százalékkal olcsóbb a román belföldi gabonánál. Agrárkörökben nagyon el vannak keseredve amiatt, hogy a kormány a földbirtokosoknak azzal a kérésével, hogy a ki-

viteli taksát redukálják, egyáltalán nem törődött. Amellett nincs is semmi kilátás arra, hogy az agráriusok a kormány részéről e tekintetben könnyítéseket kapjanak.

Ezzel szemben azonban nagyon jól áll Románia répatermése. Mig tavaly egy hektár föld átlagban másfél vagon adott, a mostani répatermés hektáronként két vagon tesz ki. Tavaly Románia tizenkét cukorgyára nem tudta a belföldi fogyasztást ellátni és ezer vagonnál több cukrot kellett külföldről importálni, az idén remélik, hogy cukor-exportra való fölsége lesz az országnak. Igaz ugyan, hogy az idei termés cukortartalma gyöngébb a tavalyinál. A gyakori esőzés miatt a répa viztartalma sokkal dusabb mint máskor, ami a gyártás szempontjából tetemes kárt jelent. Éppen ezért a tulzott optimizmus a répatermés tekintetében nem éppen helytálló.

Az ipar is joggal panaszkodik a kormányra a szénbeviteli vámkok tevelése miatt. A magas vámkok ugyanis szinte lehetetlenné teszik a kokszt és szénnek behozatalát. A belföldi széntermelés nem tudja pótolni a külföldit, mert a belföldinek nincsen meg az a *dus kaloria-tartalma*. A gyárosok követelik tehát a régi beviteli vámkokat, ez pedig vagononként tizenhét arany lej. Ha a mai felfokozott vámkok maradnak érvényben, ez különösen és elsősorban a fémipart fogja sújtani, amely ilyen módon válságba juthat.

Ezeknek a panaszoknak tulajdonítja a külföldi sajtó, hogy a mezőgazdasági kamarákba való választások olyan kedvezőtlenül estek ki a kormányra nézve. Mert ha a kormány értett volna ahhoz, hogy a mezőgazdaság feltételeit kedvezőbbé alakítsa, akkor a parasztság között nem lehetett volna agítani a mai kormány ellen.

Életbelépett a jugoszláv-osztrák vámszerződés. Belgrádból jelentik: A jugoszláv-osztrák vámszerződés, amelyet néhány héttel ezelőtt kötöttek meg, életbelépett. Az árukat már az új vámtarifája alapján vámolják el.

Háromezer vagon gabonára van szüksége Ausztriának. Bécsből jelentik: Az idei osztrák termést beavatott helyen minőségileg évtizedek óta a legrosszabbnak mondják. Ennek okául főként azt jelölték meg, hogy a nyári időjárás rendkívül kedvezőtlen volt és hogy ennek folytán rothadás lépett fel. A rosszabb termés következményeképpen az

1925—26-ban importálandó szükségletet 3000 vagonra, tehát a normális szükséglet háromszorosára becsülik.

Csehszlovákiában szabad a zloty forgalma. Prágából jelentik: A csehszlovák bankhivatal szeptember 18-án a lengyel valutát az export értékek sorából felfüggesztette. Ennek következtében a zloty devizaforgalma szabaddá vált. A bankhivatal intézkedését a zloty folytonos áringadozásával okolja meg.

Az újvidéki tőzsdén bevezetik a határidőüzletet. Újvidékről jelentik: Már hosszabb idő óta mozgalom indult meg az irány-

ban, hogy az újvidéki tőzsdén bevezessék a gabona-határidőüzletet. Ez a terv most a megvalósulás stádiumába jutott és előreláthatólag már a közeljövőben a határidőüzletet életbe fogják léptetni.

Egyes kategóriáknál új választásokat rendeltek el a bukaresti iparkamaránál. Bukarestből jelentik: A fővárosi kereskedők egy küldöttsége jelent meg ma délelőtt Tancred Constantinescu miniszternél, akit arra kért, hogy semmisítse meg a fővárosi kereskedelmi és iparkamarai választásokat, mert szabálytalanságok történtek. Tancred Constantinescu válaszában kijelentette, hogy ő is hallott bizonyos szabálytalanságokról és ezért néhány kategóriában új választást fog elrendelni.

A legfőbb energiabizottság ülése. Bukarestből jelentik: A legfőbb energiabizottság kedden tart ülést a medgyesi és sármási földgázrészvénytársaság alapszabálya ügyében. Tegnap ülésén a bizottság az Zsil folyónak elektrifikálás céljaira való felhasználása ügyében folytattak tanácskozásokat, határozatot azonban csak a következő üléseken fognak hozni.

Árfolyamok a budapesti értéktőzsdén.

A budapesti értéktőzsdén a mai napon az alábbi árfolyamokat jegyezték: (Az árak ezrekben értendők.) Földhitelbank 255—256, Hazai 127, Magyar Hitel 335, Ingatlan 225, Osztrák Hitel 126,5, Kereskedelmi Bank 945. — Ált. Takarékszövetkezet 119, Pesti Hazai 2030. — I. Magyar Bizt. 5650, Fonciere 112. — Borsodmiskolci 198, Concordia 39, I. budapesti gőzmalom 144, Hungária 107, Pesti Viktoria 433. — Beocsini 1190, Drasche 160, Magnezit 1300, Ált. Kőszén 3000, Nagybatányi 172, Salgó 462, Urkányi 1080. — Athenaeum 68—69, Franklin 65, Pallas 115, Rigler 65. — Fegyver 630—640, Ganz-Danubius 2437,5, Ganz-villamos 1250, Hofherr 139, Lipták 42, Rimamurányi 110, Schlick 47,5, Gazdasági gépgyár 238. — Guttmann 500, Hazai fa 46, Körösbányai 5, Kronberger 3, Malomsoky 8, Ófa 553, Slavonia 66, Nasici 1910. — Nova 263, Tröszt 255, MFTR 203, Levante 115. — Magyar cukor 1905, Georgia 334—335, Mezőhegyesi 115. — Oceán 13, Püspöki 7. — Izzó 1300, Auer 1110, Phöbus 115. — Részvénytársaságok: Fővárosi 75, Gschwindt 350, Királysör 82, Krausz szesz 82, Pannonia sör 19,5. — Egisz 81, Lukácsfürdő 17. — Gyapjamosó 35, Goldberger 120, Györi textil 38, Karton 55, Kender 71, Pamut 240. — Chinoin 13,5, Danica 88—90, Diana 20.

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készíti elő középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Üzletáthelyezés.

JANKY szücs új üzlethelyisége Cluj, Calea Regele Ferdinand 17. (Wesselényi-utca) Szörmék, bundák legolcsóbban beszerezhetők

Régi üzlethelyiségünket lebontották!

kényszerülve voltunk a szomszéd kis helyiségbe beszorulni, ahol helyszűke miatt és hogy óriási árukészletünket eladhassuk, szolid, szabott árainkat nagyon mélyen leszállítottuk!

Heller, Weisz & Molnár
divatáruháza, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand No 6.

Halló 877! Unió gőzmosó!

Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautójukat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt.

Halló 877!

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

SZÉKELY ÉS RÉTI

RENDELÉSI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butorterméit, asztalok, furnázásrészleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Írdszen az Új Keletben!

Ingen

küldök egy próba doboz

PODOL-t,

hogy meggyőződjék mindenki, melyik a legjobb lábapoló szer.

Készíti:

Csanda Endre gyógyszerész Oradea-Mare.

Spódium 88, Hungária műtrágya 120, Szikra 66. — Bóni 58, Györi bőr 79, Brassói 440, Dorogi 15, Östermelő 227, Gummi 298, Telefon 130 ezer korona.

¶ **Vámmentesség Görögországban.** Athénből jelentik: A görög kormány rendeletileg máától kezdve beviteli vámmentességet biztosít a burgonyának, a friss főzeléknek és a gyümölcsnek és a konzervek és izek elkészítésére szolgáló cukornak.

TÓZSDE

Szeptember 26 án

A lej: Zürichben 252.00, Párisban 10.25

Kolozsvár. A tegnap délután a devizák iránt mutatkozott kereslet ma a reggeli órákban fokozódott, délfelé azonban áru is került a piacra. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29.20—29.40, Prága 6.14—6.18, Budapest 333—340, Páris 9.95—10.00, Zürich 40.20—40.40, Newyork 206.00—208.00, London 1008—1015, Milánó 8.10—8.60.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.30, Amsterdam 208.25, Newyork 518.12, London 2510.00, Páris 2452.00, Milánó 2112.00, Prága 1535.00, Budapest 72.60, Belgrád 920.00, Bukarest 252.00—252.00, Varsó 85.00, Bécs 73.00.

Bukarest. Devizák: Páris 9.90, Berlin —, London 1010, Newyork 208.00, Milánó 8.48, Zürich 40.00, Bécs 29.00, Prága 6.14.

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, német márka 48.50, leva 1.48, török lira 113, font sterling 1000, francia frank 9.90, svájci frank 40.00, olasz lira 8.55, drachma 3.15, dinár 358, dollár 207.00, lengyel forint 35.00, osztrák schilling 29.00, magyar korona 28.50, cseh korona 6.10, belga frank —, holland forint —.

SPORT

A mai sportesemények

Ma délelőtt 10 órakor a sétatéri pályán a Haggibbor és KMTE játékosok le bajnoki mérkőzéseket. A kolozsvári közönségnek szokatlan időpont megállapítására a délután beálló jom kippur adott okot és így lehetővé teszi a mérkőzés lebonyolítását és később kellemetlenebbé válható terminustól dástól óvja meg az egyesületeket. A mérkőzést mérsékelt helyárrakkal tartják meg. Délután az Univeraitatea és KAC játszanak barátságos mérkőzést.

Brassóban Kolozsvár válogatottjai mérkőznek Brassó futballsportjának képviselőivel. A kolozsvári csapaton értesülésünk szerint változtatásokat eszközölt a szövetségi kapitány és balhalf posztjára Krishoffer II-t, a KKASE talentumos védőjátékost állította be. Az ő közreműködése a csapat megerősödését jelenti, de a válogatott csapatunk szereplését így is aggodalmas pesszimizmus kíséri. Temesváron a Kinizsi és TAC ismétlik meg az elmúlt héten a Kinizsi által megnyert, de a TAC részéről megóvott mérkőzést.

Bécsben Ausztria-Spanyolország nemzetközi mérkőzés kerül eldöntésre. Az osztrák csapat összeállítására a következő: Kannhäuser, Tandler, Rainar-Kurz, Risch, Nietsch, Nemes Häusler, Horváth, Wieser, Wessely.

Budapesten MTK—UTE képezi a nap szelezációját. Hakoah-uszónő új kétszáz méteres rekordja. A Hakoah bécsi kétnapos uszóversenyének második napján a kiváló Hakoah-uszónő Heddy Bienenfeld, Ausztria ez évi folyambajnoknője a 200 m. melluszásban 3 p. 32.7 mp. alatt új osztrák rekordot állított fel.

GIAVANNI MESTER

szenzációs és teljesen

új attrakcióival

lép fel ma és a következő esteken a

PALAIS DE DANSE

ragyogóan fényes helyiségében

Belépődíj nincs!

Kávéházi árak!

Sirocco 15/8

Az őszi és téli divat

szövet, selyem és bársony

ujdonságai megérkeztek!

Ugy ezeket, mint kabátplüszket, férfi szöveteket, vásznakat és szőnyegeket

legolcsóbban

RENAISSANCE

Cluj, Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 15. szám.

Lloyd Express

ÉRTESITEM a nagyérdemű vásárló közönséget, hogy

párisi és lyoni

bevásárló utamról visszaérkeztem és az idei

őszi és téli

divatujdonságokat beszereztem.

Selymek

estélyi és délutáni ruhákra.

Sima és bordűrös Brochée-k, Lamée-k, csipkék, Velourchifonok

Kosztüm és kabátokra

angol mintázott és sima anyagok.

Ruhákra

Hímalaj, Kasha, posztók a legkülönlegesebb pasztell színekben.

Férfiszövetek

óriási választékban.

Külön osztály

szőnyegek, függönyök, garnitúrák és butorkelmékben.

Eredeti

lennvásznak, chiffonok, asztali-garnitúrákban.

Szabó Jenő

CLUJ

Telefon 4-79.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

A Vörös Malom és a Kolozsvári Iparos-egylet Dalköre. A jövő hét folyamán a kolozsvári Magyar-Színház színpadán ismét fel fogják építeni a Vörös Malomot. Csaknem egy évi pihenés után ugyanis újra színpadra fog kerülni Molnár Ferenc szenzáció, az egész világot bejárt fantasztikus műve, a Vörös Malom. A három vezető szerepben most is Peor Lilivel, Ihász Aladárral és Forgács Sándorral. Ehez az előadáshoz persze újra fel kell építeni a Vörös Malom hatalmas és komplikált gépezetét. Csütörtökön lesz a Vörös Malom reprize s ennek az előadásnak az érdekességét fokozza, hogy előadás után a kolozsvári iparos-egylet dalköre be fogja mutatni a két versenykaréneket, amelyekkel olyan óriási feltűnést és zajos sikert aratott a marosvásárhelyi országos dalos-versenyen. A két művet itt is Reik Károly fogja dirigálni. A csütörtöki előadás pont 9 órakor kezdődik.

Magyar Színház heti műsora

Vasárnap délután fél 3 órakor: Luxemburg grófja. (Király Ernő vendégjátékával. Leszállított helyárakkal. Karácsonyi Ili és Neményi Lilivel. Sorozatszám 37.)

Vasárnap délután 6 órakor: A Nagyágos asszonyt már láttam valahol. (Ujdonság 3 adszor. Leszállított helyárakkal. Sorozatszám 38.)

Vasárnap este háromnegyed 9 órakor: Igli diákok. (Király Ernő vendégjátékával. Napi bérlet 14 sz. B. Sorozatszám 39.)

Hétfőn: Ezüstszirály. (Operett-repriz. Király Ernő vendégjátékával. Karácsonyi Ili és Neményi Lilivel. Napi bérlet 15 sz. A. Sorozatszám 40.)

Kedden: Dolly. (Operett-ujdonság, 9 adszor. Bérlet-szünetben. Sorozatszám 41.)

Szerdán: Elvált asszony. (Operett-repriz. A Fall Leó emlékelőadások első estéje. Király Ernő vendégjátékával. Karácsonyi Ili és Lengyel Irénnel. Premier-bérlet 6 sz. Sorozatszám 42.)

Heti műsor a Szinkör-mozgóban

Csak délutáni előadások, 3 és 5 órai kezdettel.

Vasárnap délelőtt 11 órakor, szept. 27 nagy ifjúsági és gyermek műsor Verne Gyula közismert regénye után Némo kapitány.

Hétfőn, kedden és szerdán, szept. 28, 29, 30 Szerelmes asszonyok. 10 felvonásos Goldwyn-film! 1925-ös szezon legfinomabb kiállítású és tökéletes rendezésű amerikai filmje a főszerepben: Miss du Pont és Erich Stroheim.

Csütörtökön és pénteken, október 1 és 2. Emberszivek. 6 felvonásos megrendítő dráma, a főszerepben: Mary Phyllis és Hause Peters. Előzőleg: Egy rendkívüli mulattató burleszk.

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Vasárnap, szeptember 27. A csapodár herceg! Monumentális, megkapó és érdekfeszítő dráma 8 felv. Főszerepben a legnagyobb francia művészek: Jacques Catelain, Nathalie Kowanko és Nicolas Coline.

Urania-mozgó. Vasárnap, szeptember 27. Jánosbácsi örökösai. Nevettető vígjáték 6 felvonásban. Főszerepben az embermajom: August.

Apollo-mozgó. Vasárnap szeptember 27. A Haramia. Szenzációs bűnügyi kalandor dráma 6 felvonásban. Főszerepben: Trin-tin-tin.

Hölgyeim! A legújabb bársony- és filc-kalapok, előrehaladt idény miatt, rendkívül leszállított árban kaphatók az

"IDEAL"

kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-áruházal szemben).

Átalakít és formál 48 óra alatt.

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.

késes, műköszőrüs, műszerész, nickelőző telep.

חלפים וניר איממער
איים לאגער

APRÓHIRDETÉSEK

Egyzari közlésnél egy szó 3-., vastagabb betűre 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej. Állatkereknek 30% kedvezmény. Apróhirdetéseket díjazás alá nem tartoztatjuk.

Motorok. Diesel, szivógáz, benzín és nyersolajmotorok minden nagyságban, használt, de gyárilag javított állapotban, azonnal szállíthatók. — Friedrich Festvérek gépgyára, Timisoara.

Komplett villanyerőre berendezet faaprító telep eladó, Cluj, Vajda-utca 6. 9339

Paraszt-, rőfös- és szövőfonalban jártas jó eladó segéd felvétetik, Cluj Gottlieb M. Viteazul 34. Ugyanott ügyes tanuló fizetéses felvétetik. 9314

Eladó vármegye székhelyén egy jól felszerelt ecetgyár. Cím a kiadóban. 9340

"Stenografia"

gyors- és gépiró szakiskola megnyitott. Előadások minden nyelven. Gyorsírás, gépirás, kettős könyvvitel. Beira közlés: Zrípoly-utca 2. Üzleti helyiség. Szentes-ház 9333

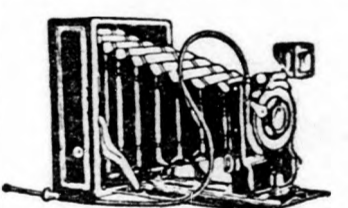
Veszek antik butorokat rozskorban is, régi ezüstöt, porcellánt, zöngyvet és régi képet Cluj, Grätz műkereskedés, Piata Unirei. 9336

FIX

adminisztrációra

kiadnám 1926 március elsejétől esetleg 1926 január elsejétől szeszgyárral, malommal, erdővel, egyécs javakkal és instrukcióval felszerelt birtokomat. Az ingatlanok vasúti állomás mellett Szamosvölgyében vannak. Érdeklődők forduljanak Dr.

Hirsch József
ügyvédhez
CLUJ,
Cal. Victoriei 39. sz. al. 9339

Vidéki amatőr fénykép ezők

kérjenek árjegyzéket

POLITZER

fotóáruházról Carei-Mare. Vidéki szétküldés. Alapítotott 1896.

Kárpitos kellékek

Afrik I-a, Gradlik, Viaszosvászon, Gurtnik, Spárgák, Hessian
BOSKOVICS JÓSEF CLUJ
zsák és ponyva kölcsönzési és eladási üzlete
Strada Regina Maria 15 sz. Telefonszám: 910.

Központi szálló

ujonnan berendezett éttermére, télikert- és sörcsarnokára. Sirocco 1502
Eloőrendű román, magyar, francia konyha.

A sörcsarnokban kitűnő zóna villásreggeli s frissen csapott „Luther-Sör”. Elvállalunk rendeléseket

nagyobb bankettek, pikniket, menyezökre a legegyszerűbb menü-összeállításától a legizsoltabb kivitelben. Télikert rendelkezésre áll alkalmi társas ÖSSZEJÖVETELEKRE, tea-délutánokra és táncmulatságokra. Esténként vacsora után tánc. Minden héten

pénteken szegedi halászlé. Szombaton eredeti marosvásárhelyi flecken és vargabéles.

Kitűnő nagyenyedi borok. Utcai kivitellel előnyös ár. — Naponta PUSKÁS BELA jóhírnevű zenekara hangversenyező. Kiváló tisztelettel SZILÁGYI GYULA és BELA.

Intelligens vallásos nő keres k 2 nagyobb gyermekem és háztartásom felügyeletére. Friedman Ferencné Temesvár Gyárvaros Uri-utca 27 9329

HUNWALD

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyai-utca) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükör- gyár. Táblatveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükörök újrafoncsorozása 1007

Asszonyok! Férfiak! Kövérek!

A Dr. Nagy-féle gyógyszerárban, Monostori-ut 38. kapható és bárki által megvehető, a híres savanyító és hizást megakadályozó „Reductor” szabadalmazott készüléket mely test és színt alkalmazható lábak, has, csípő, vállak tulajdonsága, valamint toka ellen. Ezen készülék a testet szép nujlátká változtatja, amint azt a mai divat megkívánja. A „Reductor” erősíti és gömbölyíti a nőket, melüket keményíti erőt és energiát ad. Ezen kívül sikerrel alkalmazható az arc ráncai ellen. Orvosok által ajánlva. Gyors hatás. A teljes nagy készülék ára 245 lej.

A készüléket vidékre is köldjük a pénz átvétele után, melyet a „Reductor” Cluj, Fach 208 címre kell beküldeni. Kívágni és megörizni. 9333

RUHÁZATI CIKKEK

RÉSZLETFIZETÉSRE

Lázár Réger

nagyáruházában Cluj, Piata M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

Állandóan nagy raktár:

Férfi és női szövetek, bársony, plüők, kelengye-vásznak, mosáruak, paplanok és mindennemű divatkülönlegességek stb. stb.

Meghívásra házhoz megyünk mintakollekcióval.

A világhírű Alfa Laval

Separatorok

modern tejgazdasági berendezések

a Welsi „Triumph” zománcz tűzhelyek és kályhák

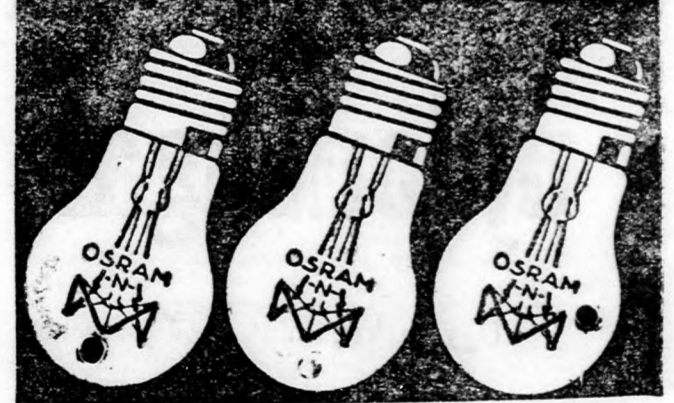
gyári lerakata

Breuer Jenő, Timisoara

IV., Str. Bonnáz 14. Kötségtetés díjmentes. Telefon 10-98. Képviselek ke e telnek.

Hirdessen az Uj Keletben

Uj
OSRAM
lámpák
Uj világítórót
Javitott fényhatás
Tetszetős cseppalak

Eau de Cologne

No 411

Kapható minden szakbavágó üzletben.